

PIIKKIÖ RUNKO KOSKENHAKA/KOSKI

rautakautisen asuinpaikan

koekaivaus 7.-21.5.1993

Eeva Raike

JOHDANTO

Arkeologiset kaivaukset tulivat ajankohtaisiksi Piikkiön Rungon/Koskenkylän Kosken Rn 1:22 ja osin Tuomolan Rn 2:48 tilojen peltoalueilla, kun VR rantaradan parannustöiden yhteydessä suunnitteli alikulkusillan rakentamisessa siirtää Runko-Piikkiön keskusta maantietä jonkin verran kaakkoon päin.

Osalla nyt tutkitulla alueella oli tehty pintapoiminta vuoden 1991 koetutkimuksissa (pellot 1,3) (T. Tiitinen 1991). Peltoalueelta löytyi tällöin Rautakuonaa, palanutta savea sekä 2 saviastian palaa (KM 27057:49-54, vuoden 1991 raportin liite 3).

Kevään 1993 kenttätöihin museovirasto varasi aikaa kaksi viikkoa. Kenttätöissä kaivausten johtajana toimi FK Eeva Raike, piirtäjänä FK Minna Sartes ja apulaispiirtäjänä FK Henrik Asplund. Lisäksi kaivajina toimi viisi turkulaista arkeologian opiskelijaa. Kustannusarvio kaivauksille jälkitöineen, hallinto- ym. kuluineen oli laskettu 89 000 mk. Jälkitöitä teki kaivausten johtaja noin 4 viikkoa sekä piirtäjä 2 viikkoa. Jälkitöihin kuului karttojen puhtaaksi piirtäminen, löytöjen puhdistaminen ja luettelointi sekä kaivausraportin laatiminen.

Alueella jatkettiin kaivauksia kesällä 1993 pelastuskaivauksina, joista erillisen raportin laati kaivausten johtajana toiminut FK Minna Sartes.

Turussa 29.10.1993

Eeva Raike

KOEKAIVAUS PIIKKIÖN RUNKO KOSKENHAKA/KOSKI 7.-21.5.1993Kunta: PiikkiöKylä: RunkoTila: Koski Rn 1:24 & Tuomola Rn 2:48Paikannimi: Koskenhaka / KoskiMaanomistaja: Rn 1:24 Piikkiön kunta

Peltoalueen vuokraaja: Juhani Hämäläinen

Turilantie 831 as.1, 25320 Raatala

Rn 2:48 Timo Tuomola, Helsingint. 280

21500 Piikkiö

Karttalehti: 1043 12 LITTOINEN

x= 6702 44-46

Y= 1581 54-74

Z= 6-17 m mpy

Aikaisemmat tutkimukset Koskenhaassa ja sen lähistöllä:

E. Kivikoski 1937: Piikkiö Runko Koskenhaka kaivausraportti

E. Kivikoski 1938: Piikkiö Runko Koskenhaka kaivausraportti

A-K. Koskimies - V. Haapanen 1954: Piikkiön inventointi

L. Tuomi 1991: Kasvillisuus inventointiraportti, Piikkiö Runko
Koskenhaka.T. Tiitinen(?)1991: Piikkiö Runko Koskenhaka / Onnela, Rauta-
kautisen asuinpaikka/kalmisto alueen koekuopitus
ja pintapoiminta.Aikaisemmat löydöt alueelta:

KM 10547:1, KM 10605:1-162, KM 10843:1-35, KM 27057:1-54

Vuoden 1993 löydöt: KM 27983:1-45Kertomukseen liittyvät MV-negatiivit:

92870-92886

Raporttiin liittyvät kartat:
 Yleiskartta mk 1:2000 s.11
 Tutkimusaluekartta mk 1:2000 s.12
 Koeojat ja -ruudut mk 1:500 s.13
 Koeruutu 660/50 mk 1:50 s.14
 Pintavaaituskartta mk 1:250 s.15
 mk 1:100

KOEKAIVAUSALUEEN YMPÄRISTÖ

Koekaivausalue sijaitsi Piikkiön Rungon/Koskenkylän Pukkilanojaan viertävillä savipelloilla, Rungosta Piikkiöön menevän maantien etelä-kaakkoispuolella, Turku-Helsinki valtatiestä pohjoiseen noin 300 metriä.

Rungon Koskenhaan (0-200 jkr.) ja Onnelan (mahd. 550-800 jkr) kalmistot sijaitsivat noin 250 metriä luoteeseen vuoden 1993 koekaivausalueesta. Ristkankareen (800-1050 jKr.) löytöpaikka, mahdollinen kalmisto, sijaitsee noin 150 metriä pohjoiseen koekaivausalueesta.

Koekaivauksen lähiympäristöstä on äskeittäin löydetty myös kaksi kuppikalliota. Rungon Kesäteatterin kuppikalliossa, joka sijaitsee noin 340 metriä koekaivausalueesta kaakkoon, on varmoja kuppeja 21. Kupit ovat kalliopaljastuman yläosassa selvänä ryhmänä. Toinen Kuppikallio sijaitsee Teppalassa noin 500 metriä koilliseen koekaivausalueelta. Teppalan kuppikalliossa on varmoja kuppeja 4 ja ne on tehty kallion luoteislappeelle. (H. Brusilan tarkastukset 1993).

Myös Rungon Tiitusmäen viikinkiaikainen (800-1050 jKr.) polttokenttäkalmisto sijaitsen koekaivauksen lähistöllä, noin 300 metriä kaakkoon, kesäteatterin kuppikallion vieressä.

KAIVAUSMETODIT

VR oli merkinnyt uuden tien keskilinjän koekaivausalueelle, joka käsitti kolme erillistä peltoaluetta (pelto 1,2 & 3) ja niiden reuna-alueet. Keskilinjän kohdalle pellolle 1 kaivettiin 2 metrin levyinen ja noin 151 metriä pitkä koeoja 1. Koeoja kaivettiin bobcat-kaivurilla. Tämän koeojan varmistamiseksi tehtiin pellolle 1 0,5 metrin levyiset ja 14 metrin pituiset koeojat 2 ja 3. Koeojien lisäksi pellolle 1 tehtiin 0,5 x 0,5 metrin suuruisia koekuoppia 39 kpl sekä pellon reuna-alueelle Pukkilanojan puoleiseen päähän 14 kpl. Peltoalueen koekuopat tehtiin 10 metrin välein. Ruohoalueen koekuopat yritettiin tehdä myös 10 metrin välein, joskin soveltuvan kohdan löytyminen systemaattisesti 10 m välein ei aina onnistunut. Peltoalueen 1 ja sen ruohoalueen koekuopat eivät ole suhteessa toisiinsa, vaan niillä on oma kordinaatisto mittausteknisistä syistä. (katso kartta 3).

Peltoalue 2 on Pukkilanojan itäpuolella (katso kartta 3). Pellolle 2 tehtiin bobcat-kaivurilla 2 samansuuntaista koeojaa, jotka olivat noin 0,5 metriä leveitä ja noin 36 metriä pitkiä. Näiden lisäksi koekuoppia tehtiin pellolle 24 koekuoppaa.

VR uusi tielinjaus leikkasi vain vähän pelto 3:n alueella. (katso kartta 3) Pellolle tehtiin yhteensä kuusi koekuoppaa.

KAIVAUSHAVAINNOT

Pellon 1 kyntökerros vaihteli 25-35 cm, jonka alla oli puhdas harmaasavi. Missään kohdassa kyntökerroksen alapuolella ei tullut näkyviin muinaisjäännöksiin viittaavia rakenteita tai tummempia kohti. Alueelle tehdyistä koekuopista tuli muutamia löytöjä, jotka saattavat olla esihistoriallisia.

Pellolta löytyi kaksi kiviesineen katkelmaa (KM 27983:5,9), joista toinen (KM 27983:5) saattaa olla uudehko nk. liippa. Toinen (KM 27983:9) on mahdollisesti hiekkakivisen hioimen katkelma. Pellon muita löytöjä ovat rautakuonan kappale (KM 27983:6), piikiven kappale (KM 27983:7) sekä palaneen saven palasia (KM 27983:4,8,10,11), joista osa saattaa olla vanhojen tiilien palasia. Löydöt eivät liittyneet mihinkään rakenteisiin, vaan ne olivat yksittäisiä löytöjä pellostä.

Pellolle 3 tehtiin kuusi koekuoppaa, joista löytyi hieman palanutta savea (KM 27983:1,2) sekä yksi kuonan pala (KM 27983:3). Koekuoppien kyntökerroksen alapuolelta tuli puhdas savi.

Pellolla 2 tutkimukset aloitettiin pintapoiminnalla. Selviä löytökeskittymiä tuli kolme (1,3,4), joista löytökeskittymä 1 jaettiin kahtia (pl 1,2) (katso kartta 3). Keskittymä 1 oli runsaslöytöisin. Kohdasta tuli rautakautisia saviastia paloja, joista yksi on reunapala (KM 27983:31,32), palanutta savea (KM 27983:33), joista osa on selviä savitiivisten kappaleita,

Rautakuonaa (KM 27983:34), palanutta luuta (KM 27983:35), kaksi piikiven palasta (KM 27983:36) sekä yksi kvartsi (KM 27983:37). Löytökeskittymä 2 oli aivan keskittymä 1 vieressä. Keskittymästä löytyi yksi saviastian pala (KM 27983:38) sekä kaksi piikiven palasta (KM 27983:38).

Pintalöytö 3 oli pellon keskikohdassa ja siitä löytyi saviastian palanen (KM 27983:40). Kohtaan tehtiin koeoja 5, josta kyntökerroksen alta ei paljastunut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Pintalöytö 4 oli pellon 2 yläpäässä. Kohdasta löytyi kolme hyvin pientä saviastian palaa (KM 27983:41). Tähän kohtaan tehtiin koeoja 4, josta kyntökerroksen alta tuli esiin vain puhdas savimaa.

Pintapoiminnan ja koeojien lisäksi pellolle 2 tehtiin vielä 23 koekuoppaa, Pellon yläosasta koeojien välissä olevista koekuoppista ei löytynyt mitään mainittavaa. Pellon alaosan koekuopista 50/650, 660/40, 660/60, 670/50 ja 680/60 tuli palanutta savea, joista osa saattaa olla savitiivisteen paloja (KM 27983:14,15,20,29,30). Näistä koekuopista ei tullut kyntökerroksen alta esille kulttuuri- eli likamaata.

Likamaata tai rakenteita tuli esille kolmesta koekuopasta, 650/60, 655/55 ja 660/50. Koekuopassa 650/60 tumma likamaa tuli vastaan vasta noin metrin syvyydessä. Likamaakerros oli musta noensekainen 15-20 cm paksuinen. koekuopasta löytyi palanutta savea (KM 27983:14,15), joista osa saattaa olla savitiivistettä.

Koekuopassa 655/55 vaalea likamaakerros tuli esille heti kyntökerroksen alapuolelta eli noin 25-35 cm syvyydestä. Likamaasta tuli hiukan palaneet saven palasia, joista ainakin yksi on selvä savitiivisteen palanen.

Koekuoppa 660/50 oli alueen runsaslöytöisin. Lähes kyntökerroksen alta noin 25-40 cm syvyydestä tuli esille kiviä, jotka muodostivat selvän linjan (katso kartta 4). Koekuoppaa laajennettiin sekä koilliseen että lounaiseen. Kivet jatkuivat molempiin suuntiin. Kivien välistä löytyi hiekkakivinen kuutilokivi (KM 27983:21), suuri pala kuonaantunutta savitiivistettä (KM 27983:24), yksi saviastian pala (KM 27983:22), palanutta savea (KM 27983:23) sekä yksi kvartsi (KM 27983:25). Koekuopasta ja sen laajennusten perusteella oletettiin paikalla olleet jonkinlainen rautakautinen asumus.

LOPUKSI

Koska kaivausaikaa oli vain kaksi viikkoa, ei tämän ajan puitteissa enää ehditty tehdä laajempia tutkimuksia pelto 2:n alueella. Tämä alue ei jäänyt uuden Piikkiön keskustaan menevän maantien alle, vaan siihen liittyvän uuden omakotitaloille vievän pienen sivutien alle. Tämän vuoksi FK Minna Sartes jatkoi tutkimuksia kyseisellä alueella vielä kaksi viikkoa kesäkuussa 1993 (kaivausraportti M. Sartes 1993).

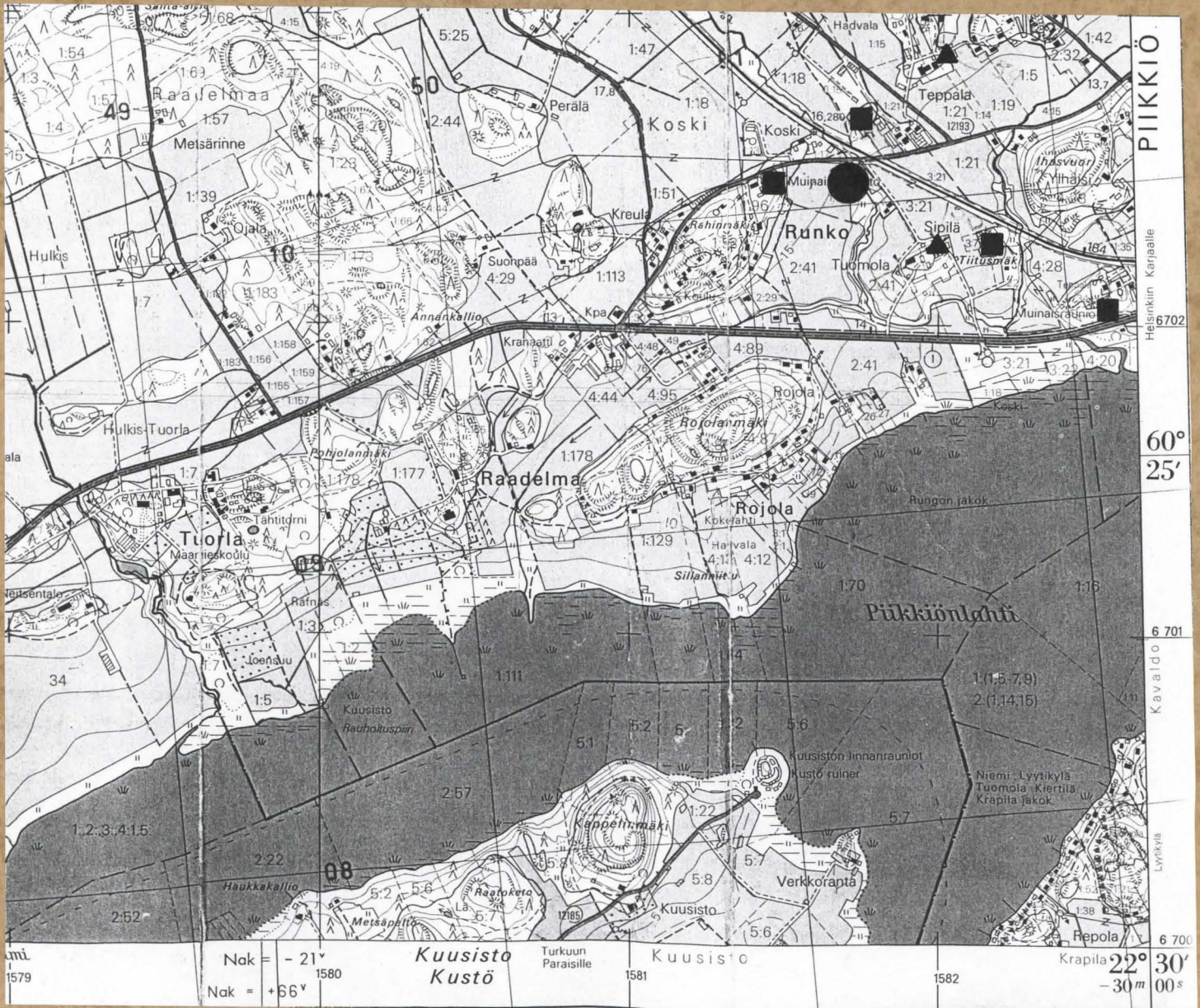
LUETTELO MV-NEGATIIVEISTA
(negatiivien positiivit sivulla 10)

- 92870 1 koeoja 1, jonka N-profiilissa hiekkainen puoliympyrä, jossa kiviä. Ei löytöjä. Kaakosta.
- 92871 Pelto 1 koeoja 1. Sen N-profiilissa hiekkainen puoliympyrän muotoinen alue, jossa kiviä. Etelästä.
- 92873 Pelto 1 koeoja 1. Kivillä täytetty vanha oja. Etelästä.
- 92874 Pelto 1 koeoja 1. Kivillä täytetty vanha oja. Pohjoisesta.
- 92875 Yleiskuva. Edessä koskenhaan pelto. Kuvan vasemmalla puolella pelto 1, oikealla puolella pelto 2. Takana näkyy Piikkiön lahti.
- 92876 Yleiskuva pelloille 1 ja 2. Lännestä.
- 92877 Yleiskuva koekaivausalueesta. Lännestä.
- 92878 Yleiskuva Rungon Koskenhaan kalmistosta. Kaakosta.
- 92879 Yleiskuva Rungon Koskenhaan kalmistosta. Otettu pellolta 1. Kaakosta.
- 92880 Yleiskuva Rungon Koskenhaan kalmistosta. Otettu pellolta 1. Kaakosta.
- 92881 Yleiskuva Rungon Koskenhaan kalmiston itäpäästä. Otettu pellolta 1. Kaakosta.
- 92882 Koekuoppien kaivuuta pellolla 1. Edessä Titta Heikkinen ja Minna Hautio. Luoteesta.
- 92883 Koekuoppien kaivuuta pellolla 1. Luoteesta.
Pelto 2 kuvan oikealla puolella. Lännestä.
- 92884 Yleiskuva Pellosta 2. Pelto kuvan keskellä. Lännestä.
- 92885 Koekuoppa 660/50 sekä sen laajennukset. Näkyvissä rakennuksen peruskiveystä. Koillisesta.
- 92886 Koekuoppa 660/50 sekä sen laajennukset. Näkyvissä rakennuksen peruskiveystä. Lounaasta.

Ote peruskartasta 1043 12

PIIKKIÖ RUNKO KOSKENHAKA / KOSKI kaivauskohde ●

kordinaatit x=6702 44-46 y=1581 54-74 z=6-17

UUDET KUPPIKALLIOT ▲
 RAUTAKAUTINEN KALMISTO ■

PIIKKIÖ RUNKO KOSKENHAKA / KOSKI

MV-negatiivien positiivit no. 92870-92886

92870 -
92871

92872 -
92874

92875 -
92879

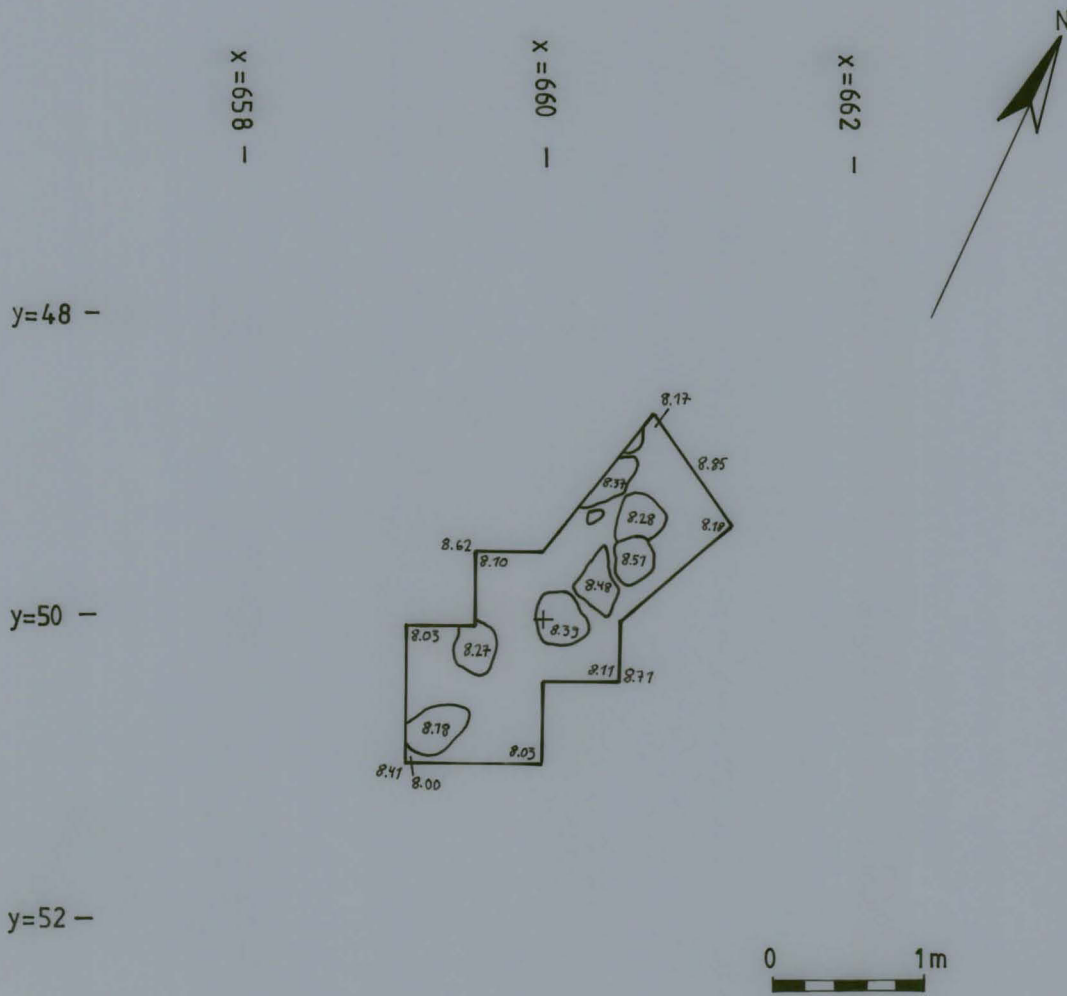

92880 -
92883

92884 -
92886

PIIKKIÖ, RUNKO	kartta 4
Eeva Raike	1993
Koeruutu 660/50	1:50
Piirt. Minna Sartes	
Puht.piirt. M. Sartes	